

Suureksi työnantajaksi kasvanut Manna ry on tehnyt Päijät-Hämeessä lähes mahdottomasta mahdollista **Yhdistys tarjoaa työtä, palveluja, hoivaa ja hyvinvointia kymmenille**

Kaikki alkoi 1990-luvun lamavuosien aikaan, kun pieni joukko nastolalaisia mietti ihmisten jatkuvasti kasvavaa avun tarvetta, työttömien tilanteen heikentymistä ja julkisen sektorin palvelujen karsimista. He halusivat konkreettisella tavalla auttaa apua tarvitsevia ihmisiä ja ottaa henkilökohtaista vastuuta lähimmäisten hyvinvoinnista käytännön tasolla.

Ajatus Manna ry:n perustamisesta ja palvelujen kehittämisestä konkretisoitui syksyllä 1995, kun Nastolan kunnan vanhainkodin kiinteistö Sylvörannassa, Uudessakylässä vapautui. Kunta siirsi vanhusten hoidon kuntakeskukseen rakennettuun uuteen dementiayksikköön ja ilmoitti halunsa vuokrata tai myydä sivukylällä sijaitsevan vanhan kiinteistön. Alue vastasi erinomaisesti Manna ry:n toiveita.

Lähes mahdottomat lähtökohdat

Samaan aikaan Päijät-Hämeessä oli käynnistymässä ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen tähdännyt EU-hanke. Projektin tarjoaman suunnitteluavun ja alkurahoituksen sekä työvoimaviranomaisten kanssa järjestetyn koulutuksen avulla puheet apua tarvitsevien ihmisten auttamisesta alkoivat muuttua konkreettisiksi toimintasuunnitelmiksi.

Manna ry aloitti siis toimintansa haasteellista reittiä: etsimällä ja kouluttamalla pitkäaikaistyöttömiä. Kurssin aikana mietittiin Manna ry:n käytännön toiminnan sisältöä ja liikeideaa ja puhuttiin ryhmän keskinäisestä dynamiikasta ja siitä, miten toimiva työyhteisö rakennetaan. Jo silloin yhdessä toimimisen periaatteena oli, että pienetkin asiat on voitava tuoda keskusteltavaksi ja että ongelmat on pyrittävä ratkaisemaan, kun ne ovat vielä pieniä.

Kurssin työharjoittelun alkaessa päästiin kiinni varsinaiseen tekemiseen; Sylvörannan rakennusten remontti alkoi. Manna ry ja Nastolan kunta olivat värikkäiden neuvottelujen ja paikallisen mediamylytyksen jälkeen allekirjoittaneet kiinteistön vuokrasopimuksen. Mannan toiminnan taustalla olevat kristilliset arvot vaikuttivat ihmisten asenteisiin, ne herättivät pelkoa ja epäilystä. Eikä tuolloin oltu tähän päivään verrattuna vielä totuttu siihen, että joku muukin kuin kunta voi tuottaa palveluja.

Nyt 70 työntekijää ja monenlaisia palveluja

Nyt Manna ry työllistää noin 70 työntekijää, joista suurimman osan vakituisesti. Yhdistys tarjoaa vanhusten asumispalveluja, hoiva- ja ateriapalveluja kotiin sekä vanhusten päivätoimintaa, lounas- ja pitopalvelua. Keväällä 2007 toiminta laajeni naapurikaupunki Lahteen, jossa toimivan työkeskuksen lounaskahvila ja pitopalvelutoiminta siirtyi Mannan hoidettavaksi. Samalla Manna alkoi toimittaa ateroita myös lahtelaisvanhusten koteihin.

Vuonna 2007 toiminta on laajentunut myös lasten päivähoitoon. Yhdistys on avannut Seestan entisessä kyläkoulussa ensin ryhmäperhepäiväkotina toimineen, ja nyt päiväkodiksi laajentuneen päiväkotikoti Majavanpešan. Lisäksi Manna on toteuttanut useita projekteja, muun muassa Sammalsilta-ympäristöhankkeen, Kylätalohankkeen ja useita työllisyshankkeita.

Mannan tiloissa Sylvörannassa järjestetään leirikouluja ja musiikkileirejä. Yhdistys tarjoaa myös hygieni- ja ensiapukoulutusta sekä hankeneuvontaa. Kotieläinpihassa voi tutustua pupuihin, kanoihin, lampaisiin, vuohiin ja hevosiin. Kaunis ja rauhallinen Sylvöjärven rantamiljöö on avoin myös retkeilijöille.

Manna ry:n monipuoliseen toimintaan tutustuessaa alkaa hengästyttää. Miten on mahdollista, että kymmenen vuotta päijät-hämäläisessä maaseutukylässä toiminut yhdistys työllistää jo 70 henkeä? Miten palvelujen tuottaminen rahoitetaan? Kuka tekee työt – vapaaehtoisväki vai palkatut ammattilaiset?

Mannakodit ovat vanhusten asumisyksikköjä. Ympäristökunnat ostavat kaikki 41 paikkaa, naapurikaupunki Lahti eniten. Kysymys on tehostetuista asumispalveluista, eli palveluun kuuluu lähestulkoon kaikki muu paitsi lääkkeet ja asukkaan henkilökohtaiset tarvikkeet.

Vanhusten asumispalvelut ovat Mannan toiminnan ydin, ne työllistävät kaikkein eniten ja ovat kuntien maksusitoumuksiin perustuvina palveluina myös toiminnan taloudellinen tukipilari.

- Meillä on tiukka talous, mutta emme säästä henkilökunnan määrässä emmekä laadussa. Ylitämme suositukset. Meidän hintamme eivät ole halvimmat, mutta eivät myöskään kalleimmat, toteaa Manna ry:n toiminnanjohtajana alusta saakka toiminut Marja-Leena Pellikka.

- Alusta pitäen lähtökohtamme on ollut työllistää niin monta henkilöä kuin mahdollista. Elämme suu säkkiä myöten.

Palvelutoiminta ei tapahdu vapaaehtoistyönä, vaan henkilökunta saa normaalia palkkaa. Yhdistyksen hallituksen jäsenet ovat lähestulkoon ainoita, jotka tekevät työtä vapaaehtoiselta pohjalta. Alkuvaiheessa toki oli toisin. Ensimmäisinä vuosina talkootyötunteja tehtiin tuhansittain.

- Hienoa on se, että yhdistyksen nykyisistä työntekijöistä osa on 1990-luvun puolivälin työllisyyskoulutukseen osallistuneita "alkuperäisiä" mannalaisia. Se kertoo varmasti omaa selvää kieltään siitä, että meillä on hyvä olla ja Mannan periaatteet – rakkaus, inhimillisyys, avoimuus, kodinmukaisuus, oikeudenmukaisuus, kunnioittaminen, rehellisyys, lähimmäisenrakkaus, diakonia ja yhteistyö – kantavat, sanoo Marja-Leena Pellikka.

Entä ne riskit?

Suurin osa Mannan asukkaista on lahtelaisia. Kaupunki on kilpailutuksen perusteella sitoutunut ostamaan palveluja viideksi vuodeksi ja yhdeksi optiovuodeksi. Seuraava tarjouskilpailu on 2009.

- Vuodet ovat osoittaneet sen, että nopeita muutoksia ja vaihtuvia tilanteita esimerkiksi rahoituksessa tulee vastaan jatkuvasti, Marja-Leena toteaa. – Riskit eivät pelota, koska velkaa meillä ei ole.

Kohtalokasta ei välttämättä olisi edes se, että suurin maksaja Lahti päätyisi valitsemaan kilpailevan vanhustenhoidon tarjouksen. Useat kunnat tarvitsevat ja ovat halukkaita valmiita ostamaan palveluja.

Välillä yhdistys on joutunut miettimään jopa siirtymistä Nastolan Uudestakylästä muualle. – Yhden päivän aikana neljä kuntaa tarjosi tiloja!

Kaikki ei kuitenkaan ole mitattavissa rahassa. – Ei se niin toimi, että mennään kunnan puheille ja pyydetään "ostakaa meiltä palveluja". On oltava luottamus, ja se tulee vain tehdystä työstä, sanoo Marja-Leena Pellikka.

Ritva Pihlaja

YTR/kansalaisjärjestöteemaryhmä

Artikkeli ja lainaukset perustuvat osittain kirjoittajan Manna ry:tä koskeviin muistiinpanoihin vuosilta 1996 ja 1997, jolloin kirjoittaja toimi artikkelissa mainitun EU-hankkeen evaluoijana.

Manna ry:stä vuosien saatossa sanottua ja kirjoitettua:

"Mannan ihmiset ovat "syntymäfiksuja", ovat rauhallisia, tekevät vaikutuksen jo läsnäolollaan."

"Yhteiskunnassa tarvitaan positiivisten asioiden korostamista, juuri sitä, mitä Manna tekee."

"Viranomaisten ei enää tarvi pelätä, ketä me ollaan."

"Mannaa ei onneksi käytetty kunnallisvaalitaistelun aikaan poliittisena lyömäaseena, ei sen paremmin positiivisena kuin negatiivisenaakaan."

"Mannasta ei olisi tullut mitään ilman kunnanjohtaja Pauli Syyrakkia, joka suhtautui koko ajan rakentavasti ja tukevasti, vaikka joutui välillä jopa oman puolueensa ryhmää vastaan."

"Työvoimatoimiston johtaja Arvi Virtanen oli toinen ratkaisevan tärkeä virkamies kolutusta tarjotessaan."

Yhdistystä perustettaessa: "Tavoite on saada homma toimimaan kolmen vuoden kuluttua ilman ulkopuolista tukea."

"Yksi taiteen laji on näiden epävarmuustekijöiden käsitteleminen."

"Tiedottaminen on prosessi."

"Ei ole mitään pikakiituria, jolla päästäisiin nopeasti päämäärään."

"Tärkeää on oppia toisiltamme ja toisistamme."

"Järjestötoiminta on lineaarinen funktio, joka lähestyy äärettömyyttä."

Mannan lähtökohtana on voittoa tavoittelematta täydentää kuntien palvelutuotantoa ja työllistää, kiteyttävät Marja-Leena Pellikka ja Eeva Hilpinen Manna ry:stä.